

pomenijo take klasifikacije v ljudskih šolah, ne bode tej opazki prideval nikake pomembe. Sicer pa so ti katehetje v vlogi na ordinarijat, o katerih vlogi bodem še govoril, sami izjavili, od kod to izvira.

Če bi namreč katehetje ostro postopali, kakor jim predpisuje zakon, če bi zahteve, katere bi se morale staviti, tudi stavili, da bi potem zelo malo otrok moglo prestopiti v višje razrede, potem bi klasifikacija v veroznanstvu skoro vse otroke ovirala prestopiti v višje razrede. Kateri katehet pa bi se hotel takemu sovraštvu v občini izpostavljati? Tega ne bode nihče storil in zato so zahteve kolikor možno pomanjšali in na podlagi teh klasificirali. To se godi in se je vedno v ljudske šole godilo, ker nimajo spričala ljudske šole dalje nobenega pomena za življenje. Klasificiranje ljudske šole niti nima vrednosti, da bi iz nje prestopiti se moglo v srednje šole, narediti se mora izkušnja, predno se more vstopiti v srednje šole. Zato ne bode nobeden katehetom za zlo jemal, če se takemu sovraštvu od strani občine izpostavi nečejo. (Dalje prib.)

Gospodarske stvari.

Ozimina in jarina zajedno.

Kmetovalec, katerega ozimina rž je prav redka in slaba skozi zimo prišla, je med ozimino spomladi posejal jaro žito. Posejano seme je bilo potem z valjarjem pod prst pospravljeno in je začelo kmalu prav lepo poganjati in rasti. Cela posejatev je se kazala prav nejednaka, kar visokosti slame tiče, sicer pa je prav gosta bila. Na hektari se je od nje pridelalo 180 meterskih centov žita, ko je sama jarina in sicer pšenica le po 110 meterskih centov vrgla. Vrh tega pa je rž, med katero se je spomladi seme jare rži posejalo bilo, prav čista ostala, nasproti pa je bilo med ono, v katero se spomladi ni jarega žita vmes posejalo, vse polno plevelnega semena.

Sadnosnemu drevju je dobro malo porezati korenine. Če se sadnemu drevesu včasih korenine nekoliko porežejo tako se s tem rodovitnost drevesa močno poviša. To se pa tako-le zgodi. Prst se okoli debla v primerni daljavi od njega odkoplje in vse korenine, ki niso popolnoma zdrave, se močno nazaj porežejo, in jama zopet z dobro prstjo zasuje. Če se pri ti priliki zamoči s slabo gnojnico, je tudi dobro. Pa tudi nebolene korenine je dobro nekoliko nazaj porezati, ker se s tem silijo nove sesavne koreninice pognati. To delo se mora zgoditi predno začne sok po drevesu krožiti, tedaj meseca aprila ali maja in jeseni avgusta ali septembra. Navažanje dobre gnojne prsti tudi pomaga, združeno navaževanje dobre prsti s porezanjem korenin ima še dosti boljši vspeh. Dobro je tudi drevesu krono o ti priliki porezati in pregosto vejevje iztrebiti.

Kdor prav molze, več namolze. Razno opazovanje in pa razne skušnje so resnico gori povedanega izreka potrdile. Pa le malo je dekel kravaric, ki bi znale dobro molzti ali dojeti. Skušnja je učila, da je dobil neki posestnik, ki je imel več mlečnih krav v hlevu, človeka, ki je znal prav dobro krave molzti in od tega časa so mu krave dosti več mleka dojile vkljub temu, da so bile ravno tako krmjene, kakor poprej. Treba je toraj na kravarice pazko imeti in jim veliko marljivost in skrb pri molži priporočati. Dobro bi bilo, da bi na to okoliščino tudi kmetijske družbe in njih podružnice svojo pozornost obračale. Kajti prava molza je umetnost, ki je ne zna vsak, in ktere se je treba učiti. Krava se mora v kolikor mogoče najkrajšem času pomolzti, pri tem pa nikakor ne mučiti in nadlegovati. Mleko se mora v žehtaru vsakokrat peniti, kedar ravno od krave pride.

Belgijski vrtnarji dajejo raznemu sadju razni okus. Nek vrtnar belgijski je napikal z iglo sad in vsakokrat pred pikom jo pomočil v tekočino, s katero je hotel okus sada navdati. To delo se od deset do deset dni po dvakrat ponovi in sad dalje na drevesu zoriti pusti. Tekočina tako v sad spravljen, prešini cel sad in mu daje okus, kakoršnega mu vrtnar podati hoče. Včasih je ta od izvirnega okusa popolnoma preinačen. Če se s tem sadu redivna moč pomnoži, ali ustam priležnejši okus podeli, ali za oko lepši napravi, je toraj vredno poskušbe.

Dopisi.

Od sv. Lorenca na Dravskem polji. (Letina. — Nov župnik. — Pomilostenje.) Jeseni nas je bilo lani neugodno vreme sila mudilo, le siloj smo še svojo setev v zemljo spravili, nekaj pa smo je popolnem opustili. Vendar se je žito, hvala Bogu, dosehal že precej obraslo, in če ga ne bo pa zdanje deževje zadržalo, utegnemo še lepe žetve učkati. Zadujo nedeljo smo bili malo mraza imeli, pa menimo, da nismo, tudi po vinogradih ne, kaj škode imeli. Na cvetno nedeljo smo, kakor so nam naznanili, novega župnika preč. g. Franca Rata iz Frami doli dobili, mi jih smo radi sprejeli, ker nam niso več neznan, posebno pa še za to, ker upamo, da bomo poleg njih še tudi čast. g. kaplana obdržali. Brez drugega sv. opravila bi se za naše mlade ljudi zmerom v strah bili. Hadobija je že tudi pri nas do vrha prirasla. Svitli cesar so bili lani lep denar tistim odločili, ki so po toči posebno škodo trpeli. Ali nekaterim malopridnežem je to vse premalo bilo in so od župana Št. Vodušeka več daru terjali. Njegova žena, katero so bili samo doma našli, jim je zato nekaj žarkih povedala, pri tem pa so ji tudi nekatere besede ušle, ki so jih oni hitro pobrali, nekaj zasukali, in reva je bila vsled njih pri okrožni sodnji v Celji zavoljo razžaljenja

njih veličanstva na pet mesecev ječe obsojena. Lehko si človek misli, koliko hud udarec je to za pošteno županovo hišo bilo. Ali človek obrača, Bog pa obrne. Županu se je svetovalo, naj bi šel svetlega cesarja prosit milosti. In vrli mož je to storil, Njih veličanstvo lepo slovenski poprosil pomilostenja svoji ženi, in kar je prosil, je izprosil: Že takrat so mu bili svitli cesar slovenski obljubili, da ga bodo, če se bo le dalo, uslišali, in sedaj je prišla vest, da so ženi celo kazen odpustili. Slava Njih veličanstvu! slovenski kmetje pa vidite iz tega, kako je treba vam v besedi previdni biti, pa da imate tudi vi v svetlem cesarji dobrega očeta.

Iz Ormoža. (Dopolnilna volitev v okrajni zastop.) V velikem posestvu izvoljeni g. Kofler je nehal biti okrajni zastopnik; namesto njega pa se bodo volil novi zastopnik v tej skupini. Razpisana je že volitev na den 17. aprila. Nedavno je bilo čitati v „Südsteirische Post“, kako tukajšnji g. sodnik Kmetič pooblastila lovi od velikoposestnikov, zvonaj ormoškega okraja bivajočih, da bi le pripomogel v zastop spraviti si privrženca nemškutarja, kakega liberaluha, vsikdar napadajočega naše domačine, ki bi zasmeboval naš slovenski jezik in se ne brigal za blagor tega okraja. Istina je namreč, da narodna stranka nima stalne večine, in da v mnogih slučajih odločuje nemškutarstvo pod vodstvom tukajšnjega sodnika; zato je pa v okraji še marsikateri nered; marsikaj se mora predru-gačiti, da se izpolnijo želje tukajšnjega ljudstva. Ta dopolnilna volitev bo sicer le en glas dala eni ali drugi stranki; pa že en glas je odločilen in le z enim glasom je narodna stranka propala pri volitvi udov v okrajni šolski svet. Obračamo se toraj do vseh kmečkih velikoposestnikov, naj nikakor ne zamudijo priti k volitvi ob pravem času in naj da vsaki svoj glas narodnemu kandidatu: gosp. Simonu Kandriču, gostilničarju v Ormoži, za katerega bodo glasovali vsi ormoški narodnjaki. Gosp. Kandrič pozna dobro celi okraj in njegove potrebe, ker ga kot vinokupec mnogo-krat prehodi; kazal je do sedaj tudi vsikdar zmernost, pa tudi odločnost v narodnih zadevah. Ne dajte se toraj pregovarjati od svojih nasprotnikov, naj se zovejo Kmetiči, ali Petovari, ali Dimajeri, posebno pa ne od občinskega sluga Kukovca, ali pa od Martine-eljna, Vi, ki nad 60 gld. dače plačujete! Nočemo posebno omenjati vrlih Središčanov, izkazali so se vsikdar narodni in složni in upamo tudi to za sedaj in za naprej, posebno pričakujemo to od gosp. Čuleka, kakor župana vsikdar narodnega Središča. Pozivljamo pa posebej in po imenu te le velike posestnike, naj glasujejo za narodno stvar in naj se na vsaki način volitve udeležijo, namreč gos-pode: Stiberc Blaž iz Pušince, Ivanuša Martin iz Huma, Simonič Jožef iz Ivanjkovec, Rajh Alojz od sv. Miklavža, Skerlec Martin od sv. Tomaža,

Canjkar Lorenc iz Savec, Majcen Tomaž iz Bratonečic, Mubič Andraž iz Cvetkovec, Kralj Jožef iz Pavlovec, Horvat Anton in Munda Simon, oba iz Cvetkovec, Alt Ivan iz Velike nedelje, Meško Jožef iz Savec in Munda Jurij iz Bratonečic. — Toraj naprej zastava Slave!

Iz Kostrivnice pri Slatini. (Tukajšnjemu čast. gosp. župniku) Gašperju Lesjaku je v torek 28. marcija ob treh popoldne nekdo iz ene sobe zlato žepno uro, ki je 67 gld. veljala, in en bankovec za 5 gld., iz druge sobe pa 7 gld. srebrnega denarja ukradel. Župnik so bili le za malo časa sobo zapustili, in v tem času je neki „vandrovec“ v farovž šel. On je neki mesarski pomagač, 20 let star, nosi črno suknjico (šlifer), visoke, nagubane, pod kolena zapete škornje (mehikanke). Prišel je od Rogačke Slatine, in je šel iz farovža na Podplat; naprej pa, se ne vé, kam, najbrže na Celje.

Od sv. Jurija na južnej železnici. (Priden župan). Naša občina ima samo 75 kr. občinske doklade. Druge srenje plačujejo mnogo večjih, nekatere n. pr. Šmarijski trg pa tudi okolica p) 1 fl. 23 kr. Temu se moramo res čuditi, posebno če sledeče pomislimo: Imamo n. pr. 4razredno ljudsko in kmetijsko nadaljevalno šolo, za koju je vpisanih čez 600 otrok s 4 učitelji. Za stanovanje učiteljev pa skrbi občina. Za popravilo cerkve smo v dveh letih nad 2000 fl. potrosili. Farovski hlevi stanejo nad 3000 fl. Popravilo mostov, bervij, kanalov, jarkov in občinskih cest stane na leto čez 300 fl. Teh izdatkov prepriča nas občinski račun. Pri nas skrbi pa blagi župan tudi za zboljševanje živinoreje (za žlahna plemena goveje živine in svinj), za žlahna travniška in poljska semena. Skrbi pa župan tudi za povzdigo sadjereje; razdelilo se bode brezplačno že čez nekoliko let več tisoč požlahnjenega drevja raznih plemen med kmete in sploh med tiste, koji imajo zemljo za sadno drevje. Kakor povsod je tudi tukaj semtertja kakšen zagrizljivi polovičnež, kateremu je vsak napredek trn v peti, ter se blagim upeljavam ustavlja. Ali tako dela neumnost, nevednost ali grda zavist. Pameten človek vé takšno delovanje dobro ocenjevati. V zaslugo šteti moramo vse te koristne upeljave, zavode, naredbe in še vestno postopanje in štedenje pri občinskem zastopništvu našemu mnogo spoštovanemu občinskemu predstojniku č. g. Dr. Ipavicu. Že 12 let ta blagi gospod to častno mesto zavzema a še krajcarja za svoj trud do sedaj od občine ni zahteval, a koristil pa njej je že mnogo. Bog mu povrni! Slava mu!

Iz Ljutomera. (Društvene razmere) so začele v zadnjem času nekako čudne postajati. Stranke, ki so poprej trdno vkupaj stale, so se začele drobiti in razpadati, in bojimo se, da se iz tega nebi celo osebna sovraštva porodila. Vzrok temu pa je vprašanje o lastnini premoženja, ki se v občini ljutomerskej nahaja, ter še dozdej ni

bilo na nikogar ime v zemljiščnih knjigah vpisano. V občini Ljutomerskeje nahaja se namreč precej premoženja, s katerim so pred letom 1848 gospodarili in ga uživali sami tržanje, to je: tako zvanj purgarji, kateri so si od taistega tudi večkrat kaj med seboj razdelili, in še posebno njih nasledniki toraj sedaj imajo tako zvane purgarske deleže. Poslednji toraj rečeno premoženje držijo za svojo lastnino, in so od tega tudi dozđaj korist uživali. Zdaj pa pri narejanji novih zemljiščnih knjig prišla je ta reč zopet v pretres. Purgarji so premoženje za svojo lastnino naglasili, in občinski odbor je tudi temu pritrđil in izrekel, da po pravu le taistim sliši do tega premoženja popolna pravica lastnine. Med tem prišla je ta reč tudi deželnemu odboru do znanja. Taisti, da poravna nasprotje, pošlje enega svojih udov, da tukaj posreduje, in res se je temu tudi posrečilo purgarje nakloniti, da od terjatve do lastnine odstopijo in si pridržijo samo pravico uživanja do tega premoženja, ker bi po tem takem bilo zavarovano, da se premoženje ne razdruži in ne raztepe.

(Konec prih.)

Iz Koroškega. (Družba sv. Mohora za sramovana.) V šte. 8. „Slov. Gosp.“ nabajamo sestavek o slavnej družbi sv. Mohora, v katerem se nam kaže, kako lepo se razcveta in koliko dobrega sadu da je uže obrodilo delovanje omenjene družbe. Pisatelj onega članka priporoča knjige za šolske knjižnice in z veseljem omenja, da se uže veliko šol po Slovenskem nahaja med njenimi udi, ter pravi: „Gospodje duhovniki in učitelji, ter sploh vsi šolski prijatelji skrbite za mladeži pošteno berilo od družbe sv. Mohora!“ Vse drugače pa misli nek slovensko-koroški učitelj. V šte. 3. v Celovci izhajajočega lista „Freie Stimmen“ sprivil se je nad slavno našo družbo, ter udríha po njej na prav surov način. Slovensko ljudstvo koroško jelo je se probujati in zavedati, ter zahteva, naj se upelje v naše ljudske šole slovenščina kot učni jezik, kar edino je tudi prav. To pa tega „slovenskega učitelja“ („Volksstimme“ trdi, da leta učitelj ni nikdo drugi, nego g. Valentinič.) strašno jezi in v svojej vročici razbija okrog sebe, sramoti slavno družbo, napada slovenske rodoljube, kateri so tako predrzni, da se podstopijo ljudstvo podučevati, ter na pravi pot narodnega in krščanskega izobraženja na, eljevati. Pa čujmo, kaj leta učenjak piše. Naj prvo vpraša: „Zakaj pa se voditelji ljudstva tako za slovenščino poganjajo?“ Potem pa odgovarja in piše dalje tako: „En sam uzrok je in leta nam razjasnjuje vse. Naša nova šola, v kateri se po vsih krajih Koroške pred vsem gleda na znanje nemškega jezika, opovira lete gospode v izpeljavi svojega narodnega, ob enem nazadnjaškega programa. Slovenski kmet, kteremu je zelo na tem ležeče, da se nemščine povoljno nauči, jel bi s časoma duševno svojo hrano iz nemških bukev zajemati, družba sv. Mohora v Celovci,

ktera svojim udom molitvene bukve, življenje svetnikov in druge filozofične (?) razprave prinaša, katerih del pa slovensko ljudstvo vsled novega pismenega jezika ne razumé, ne zadovolila bi več svojih družabnikov, katerih 90 odstotkov pripada voljnim ovčicam dubovščine na deželi. Družba bi toraj jela očitvidno hirati in slovenski kmet, ki samo g. fajmoštru na ljubo plačuje društveni donesek enega goldinarja, pozneje pa društvene knjige nečitane v prahu ležati pusti ob enem pa g. župniku kot slepo orodje posameznih volitvah služi, leta slovenski kmet utegniti bi se premisliti, otestiti verige raz sebi in jo potegniti v tabor nasprotnikov, v katerem se itak uže vsi izobraženi Slovenci znajdejo. Proč tedaj z nemškimi šolami in nemškim izobraževanjem v imenu sv. Mohora! On ne potrebuje izobraženih Slovencev, družba njegova zamore le obrđzati se, ako neumnost in fanatizem (prenapetnost) v Slovincih prevladuje. Kaj neki mar le-tim voditeljem ljudstva našega, ako ono škodo trpi, da le slovenski kmet Mohorjev goldinar plača.“ Tako piše leta „slovenski učitelj“! Tako pisati zamore le človek, kateri je zdravi razum čisto izgubil in kterega vodi slepa strast in grozno sovraštvo do vsega slovenskega. (Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pešica vstašev bila je na pobegu čez Taro zahitena, ter je zgubila 39 mrtvecev, drugi so zbežali v Črnogoro. Naših ni pal nobeden. To utegne biti konec vstaji. Generali zahtevajo za varnost Hercegovine okolo 20—30 milijonov, da se pozidajo trdnjave. Določeno pa še ni nič. — Cesar so barona Krausa imenovali za namestnika na Českem; pravični mož je Čehom in Nemcem po volji. — Grof Hohenwart predseduje od cesarja imenovanej komisiji, ki ima preiskavati in nasvetovati, kde bi se pri številnih gosposkah kaj dalo pribriniti, da bi menje stale. Slišati je, da bo več namestnij razpuščenih, ker so predrage in ne ravno potrebne. — Na Dunaji so ljudje čedalje bolj hudi na predrzne Jude, ter se v shodih pogovarjajo, kaj bi storiti bilo? — V Gradci je umrl deželni predsednik baron Myrbach. — Slovanski kmetje v Moravskem snujejo veliko „kmetško družbo“ na krščansko-konservativnej podlagi. Čudno pa je, da jih spodbujajo nemški kmetje spodnje avstrijski, ter obetajo podpore. To kaže, da ni treba večnega boja in hujškaja Nemcev na Slovane, ampak da se lahko v miru pogodijo brž, ko Slovanožrecev liberalcev ni zraven. — Drugače ravnaajo nemški listi „Tagespost“, „Marburger“ in „Cillier Zeitung“ na Štajerskem. Ti listi in jihovi pisci in zaštitniki ščujejo Nemce neprestano na Slovence. Naposled so še nemčurski kričači mestne zastope v Mariboru, Ptujih in Celjih napeljali v to, da so sklenoli resolucije in odposlali prošnje državnemu zboru zoper